

نام درس: کارآموزی : کارآموزی در عرصه بهداشت باروری. مادر و کودک و تنظیم خانواده

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: عملی

تعداد ساعت: ۱۰۲ ساعت

مقطع: کارشناسی مامایی

دروس پیشنیاز: بهداشت ۳ و ۴

شرح درس:

این درس به دانشجویان کمک مینماید که خدمات مامایی مربوط به بهداشت باروری، مادر و کودک و تنظیم خانواده و خدمات بهداشت جامعه مربوط را به نحو صحیح و با مهارت لازم انجام دهند. همچنین مشکلات موجود در ارائه این خدمات را تشخیص داده و راه حل های لازم را برای رفع آنها ارائه نمایند.

هدف کلی:

رسیدن مهارت در ارائه بهداشت باروری، مادر و کودک و تنظیم خانواده و خدمات بهداشت جامعه مربوطه که جزو وظایف اصلی ماماهاست. همچنین تشخیص مشکلات موجود در مورد این خدمات و نیز ارائه راه حل های آنها

اهداف اختصاصی: در پایان دوره دانشجو قادر خواهد بود:

حیطه شناختی

- ۱- اصول آموزش بهداشت به مادر، خانواده و جامعه (آموزش فردی و یا گروهی) را بدانند
- ۳- موارد در انجام امور مربوط به معاینه ی مادران بیان کنند.
- ۴- موارد لازم در انجام امور مربوط به معاینه ی کودکان را کامل شرح دهد
- ۵- موارد مورد نیاز در راهنمایی و کمک به مادر، خانواده و گروههای آسیب پذیر بیان کنند.

حیطه نگرشی

۱. با مربیان، مددجویان و تیم درمانی در محیط کار به طرز مناسب ارتباط برقرار نمایند.
۲. به موقع نیازهای اساسی مددجویان را برطرف نموده و در محدوده فعالیت خود داوطلبانه وظایف را به عهده بگیرند.
۳. با مراجع ارتباط کلامی و غیر کلامی برقرار کنند.
۴. برای استفاده از روشهای پیشگیری از بارداری در مراجع ایجاد انگیزه کنند.
۵. قدرت ابتکار و خلاقیت در برنامه ریزی و مهارت های پرستاری را داشته و کارها را با نظم و ترتیب و به موقع به اتمام برسانند.
۶. پیشنهادهای و انتقادات اساتید و تیم درمانی را مشتاقانه پذیرفته و در موارد لزوم تقاضای راهنمایی نمایند.
۶. سعی در جلب اعتماد بیمار در بخش نموده و با آنها ارتباط کلامی و غیر کلامی صحیح برقرار نمایند

حیطه مهارتی

- ۳- از مراجع شرح حال صحیحی بگیرند.
- ۴- از مراجع معاینه فیزیکی به عمل آورند.
- ۵- مزایا- معایب- نحوه مصرف و میزان موثر بودن روشهای پیشگیری از بارداری را بطور مختصر شرح دهند.
- ۶- باورهای غلط مراجع در مورد روشهای پیشگیری از بارداری را شناسایی و آنها را اصلاح نمایند.

- ۷- به مراجع در انتخاب آگاهانه یک روش پیشگیری از بارداری کمک کنند.
- ۸- به سوالات مرجع در مورد روش پیشگیری از بارداری انتخاب شده پاسخ مناسب داده و آموزشهای لازم را بدهند.
- ۹- آزمایشات لازم برای استفاده از روشهای پیشگیری از بارداری را درخواست کنند.
- ۱۰- زمان مراجعات بعدی را مشخص و در پرونده ثبت نمایند.

اقدامات لازم برای گذاشتن IUD:

- ۱- جهت گذاشتن IUD با مراجع مشاوره نمایند.
- ۲- در مورد انواع IUD - موارد استعمال - عدم استعمال و عوارض آن به مراجع آموزش دهند.
- ۳- مراحل گذاشتن IUD را شرح داده و آنرا بصورت عملی بطرز صحیحی انجام دهند.
- ۴- اقدامات قبل و بعد از گذاشتن IUD را شرح دهند.
- ۵- پرونده مراجع را تکمیل نموده و زمان مراجعات بعدی را مشخص نمایند.
- ۶- موارد پیگیری و علائم خطر را برای مراجع شرح دهند

ب) بهداشت کودک:

- ۱- با مادر و کودک ارتباط صحیحی برقرار نمایند.
- ۲- برای کودک پرونده بهداشتی تشکیل دهند.
- ۳- اهمیت تغذیه انحصاری با شیر مادر - مزایا و روش صحیح شیردهی و راههای حفظ و تداوم آنرا به مادر آموزش دهند.
- ۴- رژیم غذایی مادر شیرده را مورد بررسی و آموزشهای لازم را به مادر بدهند.
- ۵- راههای پیشگیری - درمان - مراقبت و مشکلات شایع شیردهی (ماستیت - شقاق - آبسه) را به مادران شیرده آموزش دهند.
- ۶- روش جمع آوری و نگهداری شیر را به مادرانیکه ساعتی در روزاز کودک خود جدا می شوند را آموزش دهند.
- ۷- شیرخواران نیازمند به تغذیه مصنوعی را شناسایی کرده و نحوه صحیح تغذیه با شیر خشک را به مادران آموزش دهند.
- ۸- نحوه شروع و تهیه تغذیه تکمیلی و مشکلات مربوط آنرا به مادران آموزش دهند.
- ۹- نحوه شروع و استفاده از مکملها را به مادران آموزش دهند.
- ۱۰- اهمیت پایش رشد کودک و ارتباط رشد با تغذیه و بیماریها را به مادر آموزش دهند.
- ۱۱- معیارهای پایش رشد کودک (تغییرات وزن - قد و دورسر) را بررسی و نمودارهای آنرا ترسیم و تفسیر نمایند.
- ۱۲- اختلالات رشد کودک را تشخیص داده و اقدامات لازم (آموزش - ارجاع و پیگیری) را انجام دهند.
- ۱۳- کودکان نیازمند به مراقبت ویژه را بر اساس دستورالعمل مربوطه تشخیص و اقدامات لازم را انجام دهند.
- ۱۴- دهان و دندان کودک را معاینه کند و اقدامات لازم (آموزش - ارجاع و پیگیری) را انجام دهند.

ج) واکسیناسیون:

- ۱- در استفاده از واکسن ها به نگهداری آن در زنجیره ی سرد توجه نماید
- ۲- به هنگام انجام واکسیناسیون اصول اسپتیک رو رعایت نماید
- ۳- واکسن ها را بطرز صحیح تجویز و تزریق نماید
- ۴- برای کودکانی که به موقع واکسن دریافت نکرده اند بدرستی برنامه ریزی نماید
- ۵- موارد منع واکسیناسیون را تشخیص دهد

د) مراقبتهای بارداری و پس از زایمان:

- ۱- پرونده مادر باردار را تنظیم و تکمیل نمایند.
- ۲- مراقبتهای روتین مادر باردار را بدرستی انجام دهند

- ۳- سن دقیق بارداری و زمان احتمالی زایمان را بر اساس روشهای مختلف تعیین نمایند.
- ۴- آزمایشات روتین بارداری رادرخواست نموده و بتواند آنها را تفسیر نمایند.
- ۵- معاینات شکمی را جهت بررسی سلامت جنین- تشخیص سن حاملگی- پرزانتاسیون جنین وسمع صدای قلب جنین و بطرز صحیحی انجام دهند.
- ۶- مراقبتهای بارداری مادران با حاملگی پرخطر (مادران دیابتی- مبتلا به پرفشاری خون-بیماران کلیوی و) را بطرز صحیحی انجام داده و آنها را پیگیری کنند.
- ۷- علائم شایع در دوران بارداری را برای مادر شرح داده و روشهای بهبود ودرمان آنها توضیح دهند.
- ۸- قرصهای تکمیلی دوران بارداری را به مادر تجویز کرده و نحوه مصرف صحیح آنها را شرح دهند.
- ۹- عوامل خطرزای دوران بارداری و نیز علائم شروع زایمان را برای مادر شرح دهند.
- ۱۰- آموزشهای لازم در دوران بارداری (تغذیه- بهداشت فردی- بهداشت جنسی- بهداشت دهان و دندان و) را برای مادر توضیح دهند.
- ۱۱- در مورد تعداد مراجعات دوران بارداری و پس از زایمان برای مادر توضیح دهند.
- ۱۲- روشهای پیشگیری از بارداری پس از زایمان و دوران شیردهی را برای مادر تشریح نمایند.
- ۱۳- مراقبتهای روتین پس از زایمان را بطرز صحیحی انجام دهند.
- ۱۴- فرمهای مربوطه به مراقبتهای پس از زایمان را تکمیل نمایند.
- ۱۵- جلسات آموزش گروهی برای مادران در مورد مراقبت از خود (تغذیه، خواب، استراحت ، بهداشت فردی ، روابط جنسی ، علایم خطر ، تمرینات و ورزشهای بارداری و آموزشهای بعد از زایمان)
- ۱۶- حاملگی های پرخطر را تشخیص داده و اقدامات لازم را انجام دهد

(و خدمات مشاوره و آموزش

- ۱- قادر به انجام مشاوره تنظیم خانواده و سایر مشاوره های معمول در مرکز بهداشت باشد
- ۲- قادر به تهیه پمفلت یا بوکلت آموزشی تنظیم خانواده میباشد
- ۳- قادر به انجام مشاوره در زمینه ازدواج باشد
- ۴- قادر به انجام آموزش و مشاوره در زمینه عملکرد جنسی باشد
- ۵- قادر به آموزش رابطین بهداشتی باشد
- ۶- قادر به ارائه کلاس آموزشی برای مدارس دخترانه باشد
- ۷- قادر به ارائه کلاس آموزشی برای زنان در فرهنگسرا باشد
- ۸- بازدید از یک کارگاه که زنان در آن مشغول به کار هستند، داشته باشد و قادر به ارائه آموزش بهداشت به زنان باشد
- ۹- قادر به ارائه یک کلاس آموزشی درمسجد برای زنان باشد
- ۱۰- بازدید از یک مرکز سالمندان و معلولان زن داشته باشد و آموزش لازم را ارائه نماید
- ۱۱- بازدید از منزل را با کمک بهورز یا رابط بهداشتی انجام دهد
- ۱۲- بازدید از مهد کودک داشته باشد و آموزش لازم را ارائه نماید

ه) پروژه حل مشکل

قادر به ارائه و انجام یک پروژه حل مشکل بهداشتی یا مدیریتی باشد

فعالیت استاد: حضور و غیاب - پرسش های حین کارآموزی- تکالیف ارجاعی برای دانشجویان در خارج از کارآموزی - ارزیابی پایان ترم

شیوه تدریس: آرایه کیس - پرسش و پاسخ

فعالیت دانشجو: حضور فعال در کارآموزی - پاسخ به سوالات علمی در کارآموزی - ارائه پاسخ به سوالات اعلامی در خارج از کلارآموزی و تحویل پاسخ ها

تکالیف دانشجو: مطالعه مطالب مشخص شده به عنوان کنفرانس

نحوه ارزیابی دانشجو: حضور فعال در محیط کارآموزی - چگونگی انجام تکالیف محوله - چگونگی انجام امور مربوط به مددجو- شرکت در امتحان پایان دوره

توضیحات: -

جدول زمانبندی درس بهداشت باروری و مادر و کودک در عرصه

ردیف	رئوس مطالب
۱	تقسیم روزانه دانشجویان در واحدهای مراقبتهای بارداری، مراقبت مادر و کودک، واکسیناسیون و واحد مشاوره و آموزش شیردهی، انجام پروسیجرهای مربوطه، نحوه استفاده از بوکت جهت مراقبت بارداری، مادر و کودک جدول واکسیناسیون و دستورالعمل پیشگیری از بارداری و سلامت زنان
۲	شرح حال گیری و معاینات فیزیکی فرق سر تا نوک پا، تشخیص علایم بارداری، مشاوره و آموزش، درخواست آزمایشات مورد نیاز قبل و یا حین بارداری براساس دستورالعمل کشوری
۳	انجام پروسیجرهای روز قبل بررسی یک مورد تشکیل و یا تکمیل پرونده بارداری پر خطر
۴	تشکیل و تکمیل پرونده مراقبت مادر و کودک و ارجاع در موارد پر خطر براساس بوکت
۵	تکرار پروسیجرهای قبلی آشنایی با جدول واکسیناسیون بر اساس آخرین دستورالعمل اندیکاسیون و کنتراندیکاسیون واکسیناسیون مادر باردار و یا کودک، نحوه نگهداری واکسن ها نوع و مقدار تزریق
۶	انجام پروسیجرهای قبلی تشکیل یا تکمیل پرونده سلامت دوره ای زنان مشاوره و آموزش روش های پیشگیری از بارداری در مواقع لزوم
۷	تکرار پروسیجرهای قبلی انجام معاینات لگن و پستانها جهت تشخیص موارد غیر طبیعی مشاوره جهت درمان و ارجاع
۸	تکرار پروسیجرهای قبلی انجام دوره ای مراقبت های زنان شامل تشخیص و بررسی عفونتهای شایع درمان و نحوه نسخه نویسی در موارد واژینیت ها و سرویسیت ها
۹	تکرار پروسیجرهای قبلی درخواست و انجام پاپ اسمیر مشاوره و درمان در موارد گزارش غیر طبیعی بر اساس دستورالعمل کشوری
۱۰	تکرار پروسیجرهای قبلی بررسی و پایش رشد کودک، تغذیه تکمیلی شیردهی مشاوره در موارد اختلالات رشد کودک و تغذیه
۱۱	انجام معاینه دو دستی و تشخیص موارد غیر طبیعی مشاوره و درمان در صورت نیاز
۱۲	انجام پروسیجرهای قبلی نحوه کارگذاری IUD و یا خروج آن و مراقبتهای مربوطه
۱۳	انجام پروسیجرهای روزهای قبل بررسی و انجام معاینات دوره ای معاینه آموزش و مشاوره خودآزمایی پستانها
۱۴	انجام پروسیجرهای روزهای قبل تهیه پمفلت آموزش و مشاوره شیردهی
۱۵	انجام پروسیجرهای روزهای قبل و ارائه پمفلت مراقبت های دوران بارداری
۱۶	انجام پروسیجرهای روزهای قبل ارائه کنفرانس در موارد مراقبت های بارداری پر خطر
۱۷	انجام پروسیجرهای روزهای قبل تهیه پمفلت تغذیه تکمیلی و تغذیه بارداری پر خطر
۱۸	مشاوره در زمینه ازدواج آموزش و مشاوره در زمینه عملکرد جنسی
۱۹	جلسات آموزش گروهی برای مادران در مورد مراقبت از خود
۲۰	آزمون عملی در ارتباط با پروسیجرها

منابع درسی:

در سنانه پزشکی پیشگیری اجتماعی، پارک، جان ادرت. آخرین چاپ

۲. روشها و فنون مشاوره، شفیع ابادی، عبدالله. آخرین چاپ

۳. اصول مهارت‌های بین فردی، وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی

۴. آموزش بهداشت، رامانچاندرا، ل. آخرین چاپ

۵. بهداشت عمومی، رضوی و همکاران

۶. ارتباطات، دکتر محسنی. آخرین چاپ

۷. مهارت‌های ارتباطات بین فردی در بهداشت باروری و تنظیم خانواده، گروه حمایت کشورهای صندوق جمعیت ملل متحد، ترجمه گروه

مرکز IEC وزارت بهداشت، مرکز اطلاعات، آموزش و ارتباطات جمعیت و تنظیم خانواده

۸. مفاهیم بنیادی و مباحث تخصصی در مشاوره، گلدارد، دیوید، ترجمه حسینیان، سیمین. آخرین چاپ

۹. برقراری ارتباط برای بهداشت، هابلی، جان - با همکاری دفتر نمایندگی WHO

۱۰. تغییر دادن رفتارهای کودکان و نوجوانان، کرومبولتز، جان دی، کرومبولتز، هلن. آخرین چاپ

۱۱. منابع مربوط به دروس بارداری و زایمان و بیماری‌های زنان. آخرین چاپ

۱۲. منابع مربوط به دروس بهداشت ۱ و ۲ و ۳ و اصول تغذیه و تغذیه درمانی مادر و کودک. آخرین چاپ